

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. Alii etiam casu adducuntur, & simili modo discutiuntur. Ex p. 9. Tr. 1. r.
45.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Solum plures Missas dici posse in vno Oratorio arbitror: sicut ab Ordinario concedi posse facultatem, vt in eodem domus Sacello, tria, aut quatuor Altaria decen- ter ornata, & ab ipso visitata, pro tunc erigantur, & in ipis integro mane Missa plures celebretur. Sic Hispani saepe vidi. Et ratio est: quia licet Paulus V. Bulla edita anno 1615, prohibuerit Episcopis, ne con- cedere possint facultatem celebrandi in priuato Orato- rio, hancque concedere ad solum Pontificem specta- re, & tempore post Tridentinum spectasse declarauit, vt probat Trullench lib. 1. §. 1. in Cruc. dub. 4. a. n. 3, hanc intelligit de concessione Altaris, & Oratorii stabili- tis, vel iterum, & in casu necessitatis posse ali- quando Ordinarium concedere facultatem, vt in pri- uatis domibus celebretur, etiam post Decretum Pauli V. recit. probat Fagundez lib. 3. in 1. praecept. 13. cap. 13. n. 4. magno Doctorum, & rationum pondere: suffi- cians autem necessitas esset obitus nobilis viri, & con- iungendo celebrandi in his casibus. Ita Quintanadue- nas. Vnde Garcias in summa, tract. 3. diff. 8. dub. 2. p. 1. n. 18. [Hemos visto (asserit) en nuestros dias, que los Señores Arcobispos licencia para dezir Missa en una sala, donde está el cuerpo presente de algun difunto, por no auer Capilla en la casa, cuyo caso po- ne Ledelma, vbi supra, §. La tercera diff. pero si ay Capilla en la casa, mejor es lleuar alli el cuerpo, y de- zirlle alli las Missas.] Sed hic casus non caret apud me difficultate: nam illum nunquam scio in Italia practi- catum: & reuera non video necessitatem in hoc casu, quae praebet iustam causam Episcopo dispensandi, vt possint Sacerdotes celebrare extra Ecclesiam, cum Fe- lix Papa in c. 1. & 1. de consecr. dist. 1. statuerit, id non licere absque magna necessitate. Et quidem illae Missae celebrandae in domo priuata coram corpore mortuo, cur non dici possunt cum maiori reuerentia, & aequali satisfactione pro defuncto in Ecclesiis? Assistant itaque cum corpore mortuo Regulares, vel alij Sacerdo- tes, Officium Defunctorum recitantes, & non Sacer- dotes in Altari portatili celebrantes.

RESOL. XXII.

alij etiam casus adducuntur, & simili modo discutuntur. Ex p. 9. tr. 1. Ref. 45.

Q Vintus casus est tempore pestis: potest enim Episcopus, secundum aliquos, concedere li- centiam celebrandi in publicis viis, & in priuatis do- mibus. Ita Marchinus de Bello diuino, p. 6. c. 1. n. 5. cum resp. & Post illum Pater Pasqualigus dec. 172. qui de- c. 171. firmat absolute, posse Episcopum in aliquo casu concedere licentiam celebrandi extra loca depu- tata: & n. 4. ait: [Quares, quanam sit causa rationa- bilis, ob quam possit Episcopus concedere huiusmodi licentiam? Respondetur, omnem illam esse causam ra- tionabilem, ob quam non est licitus egressus de domo, et quacunque causa id proueniat: dummodo talis causa per notabile tempus duret, aut coincidat cum aliqua principaliori solemnitate: quia tunc, cum sit impeditus legitime accessus ad Ecclesiam, rationabile est, vt pro aliqua vice concedatur huiusmodi licentia.] Qui etiam dec. 167. n. 8. asserit: [Si inquiras, quodnam sit tempus notabile, quod possit inducere hanc neces- sitatem? Respondetur: mensem integrum esse censendum tempus notabile: quia illud in hac re est habendum pro tempore notabili, in quo pluries fundati sunt Sacrificio, quando ex praepo debuisse interesse.] Haec Pasqualigus. Ex cuius doctrina sequeretur, vt si quis laboraret podagra, v. g. per mensem continuum, vel esset detentus in domo carceratus per mensem, & adueniret Festum principale omnium Sanctorum, Af-

sumptionis Beatae Virginis, Pentecostes, &c. require- tur, inquam, quod Episcopus posset cum isto tali, se- cundum Pasqualigum, dispensare, vt in eius domo celebretur, vt Missam audiat. Sed haec omnia difficul- ter concederem: quia in supradictis non inuenio ma- gnam illam necessitatem, quam requirunt Doctores, vt Molcosus in sum. tract. 5. c. 5. n. 1. Petrus de offic. Sa- cerd. lib. 1. c. 4. dub. 2. n. 9. Fagundez praecept. 1. lib. 3. c. 13. n. 14. & alij ex multis textibus iuris Canonici, vt possit Episcopus dispensare, vt extra Ecclesiam celebretur. Secundo, quia casus, quos Doctores admittunt, vt pos- sit Episcopus talem licentiam concedere, ego obseruo cum Granado in 3. p. D. Th. contr. 6. tract. 14. disput. 13. num. 6. respicere necessitatem multorum, non autem vnus. Casus videre poteris penes Fagund. & Cened. vbi supra, Henriq. lib. 9. c. 27. n. 2. & alios, nempe, posse Episcopum dispensare, vt celebretur in Altari portatili coram exercitu, & triremibus. Item, vt populus possit audire Missam, si Ecclesia sit diruta: ita, si dum fiunt supplicationes iam frequenti populo, aut Missa noua, nec paruum Templum capit concursum hominum, &c. Nec obstat, quod Doctores etiam admittunt ca- sum, in quo detur licentia celebrandi cum Altari por- tatili, etiam propter necessitatem vnus, vt visum est supra in casu de viro nobili infirmo. Nam respondeo, secundum aliquos, hoc non carere difficultate: sed, quicquid sit, est dispar ratio: iste enim casus est indu- tus variis circumstantiis: nam talis licentia praebet viro perillustri; sed hoc non sufficeret nisi laboranti in articulo mortis. Vnde dixit Molcosus in summa, tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 72. quod in talibus licentiis de- bet haberi ratio personarum illustrium, & qualitas in- firmitatis, & aetatis. Sed in casu, de quo loquimur, non adsunt dictae circumstantiae. Ergo non est admittenda regula illa tam generaliter lata: nam passim in ciuita- tibus videremus Missas celebrari in priuatis domibus cum Altari portatili. Tertio, non video, vnquam dic- tam opinionem fuisse practicatam. Vnde optime di- cit Sotus in 4. disp. 13. q. 2. art. 3. nisi esset perillustri persona, malle, vt caeteri, quando exire ad Ecclesiam non possunt, die etiam Festo Missam non audirent, quam domi audirent. Ideo, Lector, tu cogita: & a for- tiori Episcopi etiam cogitent, ne postea eum rabore fraternam correctionem a Sacra Congregatione in Domino recipiant.

2. Casus sextus, est, vt in mari in aliqua magna nau- i possit celebrari, vt sunt naues Hispanicae ad Indiam nauigantes. Sed hoc aliqui absolute posse fieri, stante tranquillo mari, tenent. Et ita docent Doctores, quos ego in par. 5. tract. 3. resol. 40. adduxi, quibus nunc addo Trullench de Sacram. lib. 3. cap. 8. dub. 14. n. 3. Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 8. disp. 6. q. 18. Castrum Palatum tom. 4. tract. 2. 1. disp. vn. punct. 8. n. 10. Garciam in sum- ma Theol. mor. tract. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 3. num. 6. asserentes satis probabile, stante mari tranquillo posse in nauibus Indicis, & similibus celebrari, sicut in ter- ra: quia in praedictis nauibus, & locus decens inue- nitur, & periculum morale effusionis Sanguinis nul- lum est, vt experientia testatur. At aliqui, quos ad so- cietatem vbi supra citauimus, absolute hoc negant: quia re- gulariter est periculum Sanguinem effundendi ob con- tinuam nauis agitationem. Et licet vna, vel alia vice hoc periculum cessare videatur, non inde lex prohi- bens praedictam celebrationem cessat, quia lex non spectat periculum vtrumque, sed regulariter contin- gens. Deinde, quia vix in nauis locus decens celebra- tioni inueniri poterit. Ob quas causas videtur consue- tudine receptum, in mari celebrari non posse. Tamen hoc ex licentia Episcopi posse fieri docet Granadus 3. part. controu. 6. tract. 14. disput. 13. num. 6. vbi sic ait: [Non minus prohibetur in iure celebrare Missam ex- tra Ecclesias, & Oratoria ab Episcopo approbata,

Quae hunc inuenietur in to. 2. tr. 15. Ref. 135.

quàm in mari, aut flumine: sicut ergo potest Episcopus licentiam dare, vt celebretur in tentorio, aut in littore quando vrget necessitas, ita poterit dare, vt celebretur in mari cum cautione, quæ non facile credenda est, nec cuiuslibet Sacerdotis, aut nauæ iudicio committenda, cum res sit magni momenti. Ità Granadus.

3. Verùm, his non obstantibus, ego mōdò inuenio Declarationem Sacræ Congregationis tenoris sequentis: *Eminentiss. & Reuerendiss. D. D. Ferdinandus, Archiepiscopus Liman, in Indijs Occidentalibus, supplicat declarari inscriptum dubium, An Episcopi debeant prohibere, tam Sacerdotibus, quam Regularibus, ne celebrent Missæ Sacrificium in nauibus, tam dum nauigant, quam dum non nauigant, sed, vt vulgariè dicitur, Estan furtas? Sacra Rituum Congregatio respondit, Ordinarios in casu proposito, tam Sacerdotibus Regularibus, quam secularibus prohibere debere, die 12. Februarij, 1633. Emmanuel, Episcopus Portuens, Cardinalis Pius. Iulius Rossigliosus, Secretarius. Locus sigilli. Si ergo Sacra Congregatio declarauit, Episcopos debere prohibere, ne Missa celebretur in mari, sequitur, celebrationem in mari non posse fieri absque licentia, nec cōtra Granadum, & alios citatos Authores, Episcopos talem licentiam præbere posse; nisi aliquis dicat, dictam Declarationem intelligendam esse, non quòd Episcopi non possint hanc licentiam præbere, sed, quòd debeant prohibere, ne in mari celebretur absque eorum licentia, vt antè multi Doctores sentiebant. Sed tu cogita: quia verba Sacræ Congregationis non distinguunt, & petitio Episcopi fuit etiam absoluta, & sine vlla limitatione. Et maximè, quia non defunt Doctores asserentes, hanc licentiam celebrandi in mari pertinere solum ad Summum Pontificem, vt obseruat Coninch adductus à me loco citato, nempe, in 3. part. quest. 82. art. 3. dub. 1. num. 226. Et idèd Castrus Palaus *vbi supra*, testatur celebrationem in mari permisisse Clem. VII. & Paulum V. vnde apparet, quòd Episcopi non audebant talem licentiam præbere. Videant ergo ipsi in facti contingentia, quid faciant.*

Sup. hoc in
Ref. not.
præterita §
Nota tamè.

RESOL. XXIII.

An si Oratorium priuata domus habeat ingressum publicum, possit Episcopus dare licentiam, vt ibi celebretur absque Sedis Apostolicæ facultate?

Et an in hoc Oratorio possit celebrari ianuis clausis, ita vt accedant Domini, & quos ipse voluerit tantum? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 21.

§. 1. **R**espondeo, quòd Oratoria, quæ penitus se iuncta sunt à domibus priuatorum ciuium, & ad quæ non patet ingressus per easdem domos, sed potius per viam publicam, & communem, concurrentibus cæteris requisitis, non comprehenduntur in prædicto decreto Concil. Trident. sess. 22. de obseruandis, & euitan. in celebr. Missæ, sed arbitrio Ordinarij poterunt declarari habilia, & apta ad diuina in ipsis celebranda absque speciali Sedis Apostolicæ facultate prout alias censuerunt consulti Patres doctissimi Naldo referente in summa, verb. Missa, num. 31. Et hanc sententiam tenet etiam Homobonus tract. de modo ad discendi, & docendi Theologiam moralem, sect. 2. quest. 12. Leone de cens. Recollect. 6. num. 853. Lezana in summa, tom. 4. verb. Oratoria, num. 3. Vnde Quintanadu, in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 33. num. 9. sic asserit: Episcopi, seu Ordinarij possunt dare licentiam, vt si Oratorium priuata domus habeat ingressum publicum, seu omnibus patentem, celebretur in ipso. Tridentinum etiam sess. 22. & Paulus V. in decreto anni

1615. celebrationem tantum in priuatis Oratorijs prohibent: hoc autem est commune, publicum, auctoritate Episcopi erectum, & approbatum. Ita ille. Imò noster Pasqualigus *decis.* 173. addit, in hoc Oratorio celebrari posse ianuis clausis, ita vt accedant tantum domini, & quos ipsi voluerint: quia non præcipitur, quòd publicè celebretur; sed quòd in Ecclesia, seu Oratorio publico.

RESOL. XXIV.

An si Ordinarius iniuste denegat approbare Oratorium, possit adhuc priuilegiatus eo vri? Ex part. 9. tract. 1. Ref. 10.

§. 1. **N**egatiuè respondet Bardi in Bul. Cruciana p. 1. tract. 2. cap. 2. sect. 2. n. 110. qui dicit, me in affirmatiuam sententiam inclinare: & idem tenet Pellizzarius loco citato in superiori Resolutione, me etiam adducens. Et ratio est: quia per Bullam talis potestas minimè conceditur, cum expresse apponatur conditio, vt habens Bullam, valeat vri Oratorio, posita visitatione, & designatione ab Ordinario faciendæ, & huic sententiæ ego adhæreo: quare in tali casu deberet Priuilegiatus recurrere ad Superiorem Episcopi, & ab illo licentiam petere, aut vt aliter committat, & deleger executionem.

2. Sed affirmatiuam sententiam, pro qua alibi adduxi Ludouicum de la Cruz in Bulla Cruciana disp. 1. cap. 5. dub. 1. n. 4. & 5. nouissimè tenet Quintanadu, in Theol. mor. tom. 1. tract. 7. singul. 32. n. 3. vbi sic ait: Secundo obserua, quòd si contingat, locum esse decentem, & à domesticis actibus liberum, Oratoriumque rectè ornatum ad arbitrium sapientis viri, & nolit Episcopus illud approbare, vt in eo celebretur, potest ad id compelli, & si adhuc nolit, & priuilegiatus lites vitare vellet, potest absque Ordinarij facultate Sacrum celebrare, vel celebrare facere; Nec Episcopus potest subditum priuare priuilegio hoc sibi concessio à Pontifice in Cruciana; vel à Nuntio in suo Indulto, nec eius vsum impedire. Et hanc sententiam me citato tenet etiam nouissimè Garcias in summa Theol. mor. tract. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 2. num. 16. Et tanquam probabilem admittit Pater Lezana in summa tom. 3. verb. Bulla Cruciana, num. 14. Verùm quia in foro interno semper Episcopus possit inquietare priuilegiatum, idèd existimo, vt ille abstineat ab vfu priuilegij, & compellat Episcopum per Superiorem, vt licentiam præbeat, vel satisfactionem det.

RESOL. XXV.

Oratorium, quando dicendum est decenter ornatum, & possit Episcopus dare licentiam, vt vult Pontifex, ibi celebrandi? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 11.

§. 1. **A**d hoc dubium respondet Pellizar, in Manual. regular. tom. 2. tract. 8. c. 2. sect. 2. n. 40. Per verba Pontificis apposita in Breuibis significat, quòd locus deputandus in Oratorium, siue quoad formam structuræ; siue quoad ornamenta in eo posita (cuiusmodi sunt piæ aliquæ Imagines, aut aliud simile) sit talis, vt discernatur à cæteris locis domus prophænis vsibus destinatis.

2. Sed magis rem amplè declaro cum Antonio Nouario in summa Bulæ. tit. de Oratorijs priuatis, n. 1. vbi sic ait: Per dicta verba Pontificis apposita in Breuibis esse necessaria, quæ in rubricis Missalis Romani explicantur, puta vt Oratorium habeat Altare totum lapideum, vel saltem tereum, aut ligneum, quoad suas